

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
д.е.н., професор Лоханова Н. О.

«___» _____ 2024 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра**

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

за освітньою програмою Облік, аудит і податковий консалтинг

на тему: «Облік, контроль та аналіз дебіторської заборгованості: теоретико-методичні засади та діюча практика (на прикладі ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД»)»

Виконавець:

студентка 42 групи ФМОІТ

Євченко Аліна Володимирівна

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент

Семенова Катерина Данилівна

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ	6
1.1. Сутність дебіторської заборгованості та її вплив на діяльність підприємства.....	6
1.2. Класифікація дебіторської заборгованості як основа її обліку.....	12
1.3. Особливості обліку дебіторської заборгованості за національними та міжнародними стандартами.....	18
Висновки до розділу 1.....	23
РОЗДІЛ 2. ОБЛІК ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД»	24
2.1. Загальна характеристика ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД».....	24
2.2. Облік дебіторської заборгованості на підприємстві.....	29
2.3. Внутрішній контроль дебіторської заборгованості.....	35
Висновки до розділу 2.....	41
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД»	42
3.1. Аналіз основних показників діяльності підприємства.....	42
3.2. Аналіз фінансового стану ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД».....	50
3.3. Аналіз дебіторської заборгованості підприємства.....	54
Висновки до розділу 3.....	63
ВИСНОВКИ	65
Список використаних джерел	69
Додатки	75

ВСТУП

Актуальність теми. Одним із ключових аспектів управління підприємства є забезпечення його фінансової стійкості, яка безпосередньо залежить від обсягу коштів, заморожених у дебіторській заборгованості, а також суми належних платежів. Підприємства та організації не можуть відмовитися від надання комерційного кредиту своїм покупцям, щоб зберегти обсяги продажів. У той же час вони не можуть відмовитися від запозичень для здійснення діяльності.

Дебіторська заборгованість здійснює значний вплив на всі сторони фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання, починаючи з формування грошового потоку, рівня його прибутковості, фінансового стану в цілому.

Збільшення частки дебіторської заборгованості у загальній сумі оборотних активів підприємства призводить до необхідності залучення додаткових грошових коштів для здійснення поточної діяльності, збільшуючи залежність від позикових джерел фінансування. Саме тому на кожному підприємстві приділяється значна увага управлінню дебіторською заборгованістю, основними складовими якого є її контроль та аналіз. А правильне здійснення бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості є важливим підґрунтям, на яке спираються менеджери під час розробки та прийняття ефективних управлінських рішень.

Дебіторська заборгованість є важливим елементом бухгалтерського балансу підприємства, яка виникає через розбіжність у часі появи зобов'язань та їхнього погашення. Розмір цієї заборгованості та її оборотність мають великий вплив на фінансовий стан організації. Основним джерелом оплати зобов'язань підприємства є дохід від реалізації, тому важливо для підприємства використовувати ефективні методи управління дебіторською заборгованістю, щоб забезпечити вчасну оплату всіх видів зобов'язань.

Усе це підкреслює актуальність теми дослідження.

Теоретичні аспекти обліку, контролю та аналізу дебіторської і кредиторської заборгованості розглядають багато вітчизняних вчених, зокрема: Н. Бондарчук, Л. Васильєва, О. Закревська, В. Зімовець, О. Костюнік, О. Кащенко, І. Косарева, І. Корабейнікова, Н. Матицина, Т. Момот, Г. Москалюк, Х. Новікова, О. Майборода, О. Тучак, О. Чорнецька та ін.

Меті і завдання дослідження. Метою роботи є узагальнення теоретичних, методичних і практичних питань обліку, контролю та аналізу дебіторської і кредиторської заборгованості підприємства, розробка рекомендацій щодо їх удосконалення.

Для досягнення поставленої мети визначено та вирішено такі основні завдання:

- розкрити сутність дебіторської і кредиторської заборгованості, окреслити їх вплив на результати діяльності підприємства;
- дослідити теоретичні питання обліку дебіторської і кредиторської заборгованості;
- здійснити порівняльний аналіз обліку дебіторської і кредиторської заборгованості за національними та міжнародними стандартами;
- надати загальну характеристику підприємства ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД»;
- здійснити оцінку системи внутрішнього контролю на підприємстві;
- провести аналіз основних показників діяльності досліджуваного підприємства;
- дослідити ефективність використання дебіторської і кредиторської заборгованості на ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД»;
- сформулювати основні напрями вдосконалення обліку та контролю дебіторської і кредиторської заборгованості та підвищення ефективності діяльності підприємства.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є процеси обліку, контролю та аналізу дебіторської і кредиторської заборгованості на підприємстві ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних засад обліку, контролю та аналізу дебіторської заборгованості на підприємстві.

Для здійснення дослідження використовувалися такі **методи**: методи спостереження (під час збору первинних даних щодо організації обліку та контролю на підприємстві); загальнонаукові методи (дослідження теоретичних джерел і документації з питань здійснення обліку та контролю дебіторської заборгованості на підприємстві), методи аналізу і синтезу (обробка та аналіз первинних даних), статистичні методи (аналізу динаміки, структури, порівняння), графічні та табличні (для представлення класифікацій, бухгалтерського обліку та контролю дебіторської заборгованості, під час аналізу показників діяльності підприємства).

Інформаційною базою дослідження виступили наукові публікації вітчизняних та закордонних вчених-економістів з даної проблематики, нормативно-законодавчі акти України, національні та міжнародні стандарти обліку та звітності; матеріали наукових конференцій і досліджень, первинні дані та дані звітності підприємства ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД», офіційні статистичні дані.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Апробація результатів дослідження. За результатами проведеного дослідження опубліковано тези:

Євченко А. В. Вплив дебіторської заборгованості на результати діяльності підприємства. *Сучасні проблеми та перспективи розвитку економіки України в умовах військового стану*. Матеріали студентської конференції (10-12 квітня 2024 р.). Одеса: ОНЕУ, 2024.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило розкрити економічну сутність дебіторської заборгованості, розглянути практичні питання процесів її обліку та внутрішнього контролю, виявити особливості обліку дебіторської заборгованості відповідно до національних і міжнародних стандартів. За результатами дослідження можна зробити такі висновки.

Дебіторську заборгованість можна визначити як економічну категорію, що відображає фінансові зобов'язання внутрішніх і зовнішніх партнерів компанії, які виникають із договірних відносин між ними.

Виникнення дебіторської заборгованості є стандартною характеристикою економічної діяльності підприємства, і кожен суб'єкт господарювання зацікавлений у зменшенні її обсягу. Зменшення дебіторської заборгованості виступає як резерв для скорочення потреб підприємства у додаткових оборотних коштах та прискорення їх обігу.

Дебіторська заборгованість класифікується за низкою критеріїв. В обліку під час здійснення класифікації дебіторської заборгованості враховуються два основні критерії: термін, що залишився до погашення заборгованості від дати балансу, та відповідність операційному циклу. На основі цих критеріїв у обліку виділяється довгострокова та поточна дебіторська заборгованість.

Величина дебіторської заборгованості залежить від низки зовнішніх та внутрішніх факторів. Зовнішніми є: економічний стан в країні; ефективність грошово-кредитної політики, яку проводить Національний банк; стан розрахунків у країні; рівень інфляції; ступінь насиченості ринку та його ємність; сезонний характер виробництва продукції тощо. Внутрішні фактори – це ті, які формує саме підприємство: кредитна політика, що проводить підприємство; види розрахунків, які підприємство використовує в своїй діяльності; здійснення контролю (або відсутність контролю) за формуванням дебіторської заборгованості та ін.

Порівняння обліку дебіторської заборгованості, яке здійснюється за національними та міжнародними стандартами, показало, що вони мають свої спільні та відмінні особливості. Так, національні стандарти, зокрема НП(С)БО 10, чітко регламентують облік дебіторської заборгованості, тоді як міжнародні стандарти надають лише загальні принципи. Відповідно до МСФЗ дебіторська заборгованість розглядається як окремий клас фінансових активів з особливими платежами, які не котируються на активному ринку. У національних стандартах дебіторська заборгованість визначається як сума заборгованості, яка має бути отримана підприємством від його дебіторів, як фізичних, так і юридичних осіб.

Для узгодження обліку дебіторської заборгованості за національними та міжнародними стандартами, необхідно вдосконалити національну систему обліку, враховуючи міжнародний досвід, що сприятиме у подальшому збільшенню повноти, значущості та достовірності облікової інформації.

Практичні аспекти обліку, контролю та аналізу дебіторської заборгованості розглядалися на прикладі підприємства ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД», яке є національним виробником цифрових засобів зв'язку.

Облік заборгованості від покупців та замовників за відвантажену продукцію на ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД» здійснюється з використанням рахунку 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками». На цьому рахунку узагальнюється інформація щодо здійснення оплати за відвантажену продукцію (виконані роботи, надані послуги) від покупців та замовників, за винятком утворення заборгованості, яка гарантована векселем. Облік розрахунків, що здійснюється за поточною дебіторською заборгованістю з різними дебіторами за виданими авансами, претензіями, нарахованими доходами, позиками членам кредитних спілок, відшкодуванням завданих збитків та іншими операціями здійснюється за рахунком 37 «Розрахунки з різними дебіторами».

На ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД» внутрішній контроль розрахунків з покупцями та замовниками здійснюється за наступною послідовністю: спочатку проводиться перевірка виконання усіх наявних договірних зобов'язань з покупцями та замовниками; далі досліджується динаміка заборгованості за

операціями з відвантаження готової продукції чи надання послуг; на наступному етапі перевіряється своєчасність та повнота проведення інвентаризацій розрахунків з усіма наявними на даний час покупцями та замовниками; потім здійснюється оцінка обґрунтованості кожної суми виникнення заборгованості; на завершальному етапі проводиться оцінювання в цілому стану аналітичного, синтетичного обліку розрахунків з дебіторами та їх відображення у звітності підприємства.

Для покращення системи обліку дебіторської заборгованості на підприємстві пропонуємо наступне: частіше здійснювати оновлення облікової політики, оскільки підприємство розвивається, відбуваються певні зміни в операціях, що воно здійснює; розробити в його обліковій політиці порядок створення резерву сумнівних боргів, при цьому його доцільно формувати в розрізі кожного окремого боржника, оскільки важливими для підприємства є терміни формування заборгованості; здійснювати постійний контроль за тим, яким є співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованостей, адже дебіторська заборгованість повинна незначно перевищувати кредиторську, в іншому випадку підприємству для здійснення поточної діяльності необхідно залучати кошти з додаткових джерел фінансування; посилити контроль за своєчасним надходженням до бухгалтерії та повнотою заповнення усіх первинних документів, що є основою для обліку дебіторської заборгованості.

Проведений аналіз основних показників діяльності ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД» показав, що на підприємстві в цілому відбуваються позитивні зміни: збільшується чистий дохід від реалізації продукції, причому найбільше його зростання відбулося в 2023 році, зростають прибутки як від основної діяльності, так і від інших видів. Для забезпечення розвитку діяльності підприємство розширило свої потужності, зросла вартість основних засобів підприємства, а також чисельність працівників. Підвищився рівень віддачі основних засобів, а також зросла продуктивність праці.

Відбулося зростання загальної суми активів за один 2023 рік більш ніж у 2 рази. Таке значне зростання активів було обумовлене у першу чергу збільшенням

суми оборотних активів, частка яких на кінець 2023 року складала більше 90 %. При цьому відбулося збільшення усіх основних складових оборотних активів підприємства: дебіторської заборгованості, грошових коштів та запасів. Збільшення і дебіторської заборгованості, і запасів обумовлене, у першу чергу, суттєвим зростанням обсягів продукції на підприємстві за цей рік.

Структуру капіталу підприємства не можна вважати позитивною, так як майже 90 % його загальної суми складає частка залученого капіталу. Значне перевищення суми залученого капіталу над власним може бути ризикованим для підприємства.

На середньостроковий період підприємство можна вважати платоспроможним, а на довгострокову перспективу – ні, оскільки оборотні активи практично дорівнюють сумі поточних зобов'язань. Слід також відмітити, що позиковий капітал підприємства протягом 2023 року значно перевищував його власний капітал: на початок року – в 9,5 разів, а на кінець року – в 6,6 разів, що є загрозовим для підприємства з точки зору високого рівня фінансових ризиків.

Протягом досліджуваного періоду на ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД» постійно зростала сума дебіторської заборгованості, причому за один 2023 рік вона зросла майже в 2 рази. Тому менеджменту підприємства необхідно розробити заходи щодо пришвидшення погашення дебіторської заборгованості, оскільки її сума постійно зростає. Зокрема, встановити причини накопичення заборгованості; розглянути її склад щодо кожного дебітора і встановити причини виникнення; бухгалтеру, який веде облік за розрахунками, здійснювати вчасний аналіз термінів непогашення заборгованості щодо кожного покупця і виявляти тих, які систематично здійснюють порушення термінів договору; застосовувати розсилку смс покупцям із нагадуванням про необхідність сплати за відвантажену продукцію; більш чітко прописувати в договорах купівлі-продажу можливі санкції за порушення термінів сплати за продукцію; встановити цінові знижки на продукцію для прискорення її оплати.

Список використаних джерел

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затверджено наказом Міністерства фінансів України № 273 від 08.10.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99> (дата звернення 19.01.2024).
2. Матицина Н. О. Основні засади регулювання розрахункових відносин через управління дебіторською заборгованістю. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2015. № 12. С. 38-43.
3. Зімовець В. Б. Надмірна дебіторська заборгованість підприємств: причини виникнення та наслідки для фінансової системи України. *Економіка і прогнозування*. 2019. № 2. С. 7-21.
4. Закревська О. Ю. Організація бухгалтерського обліку поточної дебіторської заборгованості підприємств торгівлі. *Причорноморські економічні студії*. 2017. № 20. С. 103-106.
5. Мараховська Т. М., Лубенко О. С. Управління дебіторською заборгованістю підприємства. *Вісник Вінницького національного аграрного університету*. 2009. № 4. С. 34-39.
6. Момот Т. Б. Сучасні моделі управління дебіторською заборгованістю підприємства. *Науково-технічний збірник Харківської національної академії сільського господарства*. 2008. № 85. С. 207-211.
7. Майборода О.Є., Косарева І.П., Корабейникова І.О. Характеристика сутності та поняття дебіторської і кредиторської заборгованості. *Економіка і суспільство*. 2018. № 15. С. 396-401.
8. Белей С. І., Бладзевич С. С. Дебіторська та кредиторська заборгованості в контексті забезпечення ділової комунікації підприємства. *Молодий вчений*. 2018 №. 10 (62). С. 712-716.
9. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV: зі змінами і доповненнями. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 19.01.2024).

10. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами і доповненнями). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page3> (дата звернення: 18.01.2024).

11. Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

12. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність. Закон України із змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення 19.01.2024).

13. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 16.10 2012 р. № 5463 із змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text> (дата звернення 19.01.2024).

14. Методичні рекомендації про застосування регістрів бухгалтерського обліку, Наказ МФУ від 29.12.2000 р. № 356 із змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0356201-00#Text> (дата звернення 19.01.2024).

15. Інструкція «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій», затверджена наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.99 р. із змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99/para6> (дата звернення: 19.01.2024).

16. Положення про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку, Наказ МФУ №88 24.03.95р. із змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text> (дата звернення: 19.01.2024).

17. Ленко І. В., Колесніченко А. С. Поняття дебіторської заборгованості та деякі питання її регулювання. *Економічні науки*. 2021. № 3. С. 91-97.

18. Чупріна, Л. В., Юрковська, Т. С. Організація обліку дебіторської заборгованості та шляхи її вдосконалення. *Інфраструктура ринку*. 2019. № 32. С. 457-461.

19. Гнатенко Є. П. Аналіз співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства. *Економічні науки*. 2015. № 1 (4). С. 38-42.

20. Хохлов М. П., Корнієнко О. С. Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємства. *Економіка і суспільство*. 2017. Випуск 10. С. 402-407.

21. Кащенко О. Облік та контроль дебіторської заборгованості як складової системи грошових розрахунків підприємства. *Економіка України*. 2017. № 130. С. 54-58.

22. Міщук Є. В., Сідорова І. І. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості: проблемні аспекти. *Економічна наука. Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 2. С. 54-57.

23. Костюнік О. В., Недашковська Д. М. Деякі питання регулювання дебіторської та кредиторської заборгованостей українських підприємств. *Економічна наука. Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 19. С. 45-50.

24. Кюрджиєв А. С., Іонін Є. Є. Дебіторська заборгованість підприємства. *Вісник МГУ*. Том 1. 2018. С. 164-169.

25. Кіндрат І., Клімик В., Луців Н. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток соціально-економічних систем в геоeкономічному просторі: теорія, методологія, організація обліку та оподаткування. 11-12 травня 2019 р. Тернопіль. ТНТУ ім. Пулюя. 2019. С. 88-89.

26. Зінченко О. В., Крутих О. В. Економічна сутність та класифікація дебіторської заборгованості для потреб облікової системи підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2018. Випуск 25. С. 819-825.

27. Синькевич Н. Актуальність та проблеми дебіторської заборгованості: історичні аспекти, економічний зміст та етапи розвитку. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2017. № 3. С. 119-129.

28. Дублей В. В., Гуменюк М. М. Необхідність управління дебіторською та кредиторською заборгованостями в сучасних умовах. *Науковий огляд*. 2016. № 11 (32). С. 1-9.

29. Тучак О. Управління дебіторською заборгованістю. *Баланс*. 2020. № 4. С. 19-24.
30. Каховська О. В., Спірідонова К. О., Кірнос О. В. Особливості управління дебіторською заборгованістю в умовах кризи неплатежів. *Економічний простір*. 2023. № 185. С. 54-58.
31. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 «Дохід». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_025#Text (дата звернення 22.03.2024 р.).
32. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 32 «Фінансові інструменти: подання». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU12040> (дата звернення 22.03.2024 р.).
33. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка». URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/MU17053?an=0&ed=2023_07_11 (дата звернення 22.03.2024 р.).
34. Міжнародний стандарт фінансової звітності 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU17019> (дата звернення 22.03.2024 р.).
35. Міжнародний стандарт фінансової звітності 9 «Фінансові інструменти». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_016#Text (дата звернення 22.03.2024 р.).
36. Безкоровайна Л. В. Особливості бухгалтерського обліку дебіторської і кредиторської заборгованості у вітчизняній та зарубіжній практиці. *Ефективна економіка*. 2016. № 12. С. 51-53.
37. Лубенченко О. Е. Особливості аудиторської перевірки дебіторської і кредиторської заборгованості, яка обліковується за міжнародними стандартами. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2016. № 1(47). С. 464-468.
38. Хомик П. М., Кулик М. А. Порівняльний аспект обліку заборгованості підприємства за П(С)БО ТА МСФЗ. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2016. Вип. 3 (24). С. 503-510.

39. Офіційний сайт ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД». URL: <https://telecard.odessa.ua/> (дата звернення 22.03.2024 р.).

40. Довгопол Н. В., Полозова Т. В., Радченко М. О. Бухгалтерський облік: навч. посібник для студентів усіх форм навчання спеціальності 051 – Економіка. Харків: ХНУРЕ, 2021. 300 с.

41. Аудит: підручник / за наук. ред. І. І. Пилипенка; Нац. акад. статистики, обліку та аудиту. К. : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2015. 643 с.

42. Олійник С. О. Шляхи удосконалення обліку дебіторської заборгованості. *Науковий огляд*. 2018. № 5 (48). С. 35-43. URL: <https://www.naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/view/1559> (дата звернення 22.03.2024).

43. Новікова Х. К. Внутрішній контроль як основна складова управління діяльністю підприємства. *Економічний аналіз*. 2015. Том 19. № 2. С. 109-116.

44. Єфіменко Т. І. Внутрішньогосподарський контроль: Навчальний посібник. Харків: УкрДАЗТ, 2013. 313 с.

45. Підвисоцька Л. Я. Аналітичні інструменти в контролі дебіторської заборгованості для забезпечення безперервності діяльності. *Ефективна економіка*. 2017. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5894> (дата звернення 22.03.2024).

46. Москалюк Г. О. Система внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості: напрями удосконалення і розвитку. *Ефективна економіка*. 2013. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1899> (дата звернення 15.09.2019).

47. Замула І. В., Танасієва М. М. Внутрішній контроль : навч. посіб. Чернівці: Технодрук, 2021. 336 с.

48. Шендригоренко М. Т., Шевченко Л. Я., Янковський В. А. Внутрішній господарський контроль [Текст]: навч. посібник. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2020. 108 с.

49. Дмитренко А. В. Бухгалтерський і податковий облік безнадійної та сумнівної дебіторської заборгованості. *Економіка і регіони*. 2015. № 1. С. 114-117.

50. Набатова Ю. О., Чорненко О. С., Шляхи та напрямки поліпшення фінансової діяльності суб'єкта господарювання. *Ефективна економіка*. 2018. № 11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2018/78.pdf (дата звернення 12.04.2024).

51. Волкова Н. А., Гайдаєнко О. М., Семенова К. Д., Подвальна Н. Е., Чернишова Л. В. Економічний аналіз суб'єктів господарювання: Навч. посібник. 2-е вид., перероб. і доп. Одеса: ОНЕУ. 2022. 217 с.

52. Степаненко О. І., Дубовик М. Ф. Аналіз дебіторської заборгованості, її вплив на фінансовий стан та ділову активність підприємства. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2022. Випуск 2 (88). С. 116-126.

53. Яцух О.О, Захарова Н. Ю., Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки. *Економіка і управління*. Том 29(68). 2018. С. 173-180.

54. Міщук Є. В., Сідорова І. І. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості: проблемні аспекти. *Економічна наука. Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 2. С. 54-57.